GRAHOVAC 2013.



KULTURNI CENTAR VRŠAC

Galerija Kulturnog centar Vršac — Gallery of Culturel Center Vrsac



2.
JOŠ OVAJ PUT
150x90 cm
Godina 2012.

SLIKE ŽALOSNIH DOŽIVLJAJA

Slikarstvo Milana Grahovca traje je već više od dve decenije. Njegova stvaralačka avantura je započeta tokom poznih osamdesetih godina prošlog stoleća, neposredno po okončanju studija na novosadskoj Akademiji umetnosti. Već u tom preludijskom periodu svog stvaralačkog angažmana, mladi umetnik ustanoviljava jedan sasvim karakteristični personalni stav – njegovi umetnički postupci predstavljaju niz personalizovanih reakcija na aktuelnosti sveta i vremena u kome slikarski deluje. Grahovac slika načinom (neo)ekspresionizma: impusle sveta i vremena u kome živi on pretvara u gestualne zapise, u motive tematski lapidarnih ali pikturalno bogatih i sasvim subjektivistički izrečenih sadržinskih napomena (Metak, Soba, Crvena mogućnost, sve iz 1989). Tokom fatalnih devedesetih godina proteklog XX veka, ovaj umetnik je "smirio" plastičku celinu svoje slike; insistira na čistim bojenim površinama, na svedenoj formi (Žuta slika, Dekorativna slika, Crna slika, sve iz 1992) a potom, sredinom te decenije, započinje jednu veliku seriju crteža monumentalnih dimenzija u kojima se čitkom i preciznom linijom crtaju figurativne predstave snažnih simboličkih i metaforičkih karakteristika. Ta ostvarenja danas predstavljaju verodostojno i sugestivno umetničko svedočenje o jednom ružnom i opasnom vremenu, o traumama nametnutim sveobuhvatnom krizom jugoslovenskog društva, o egzistencijalnoj ugroženosti čoveka-pojedinca…

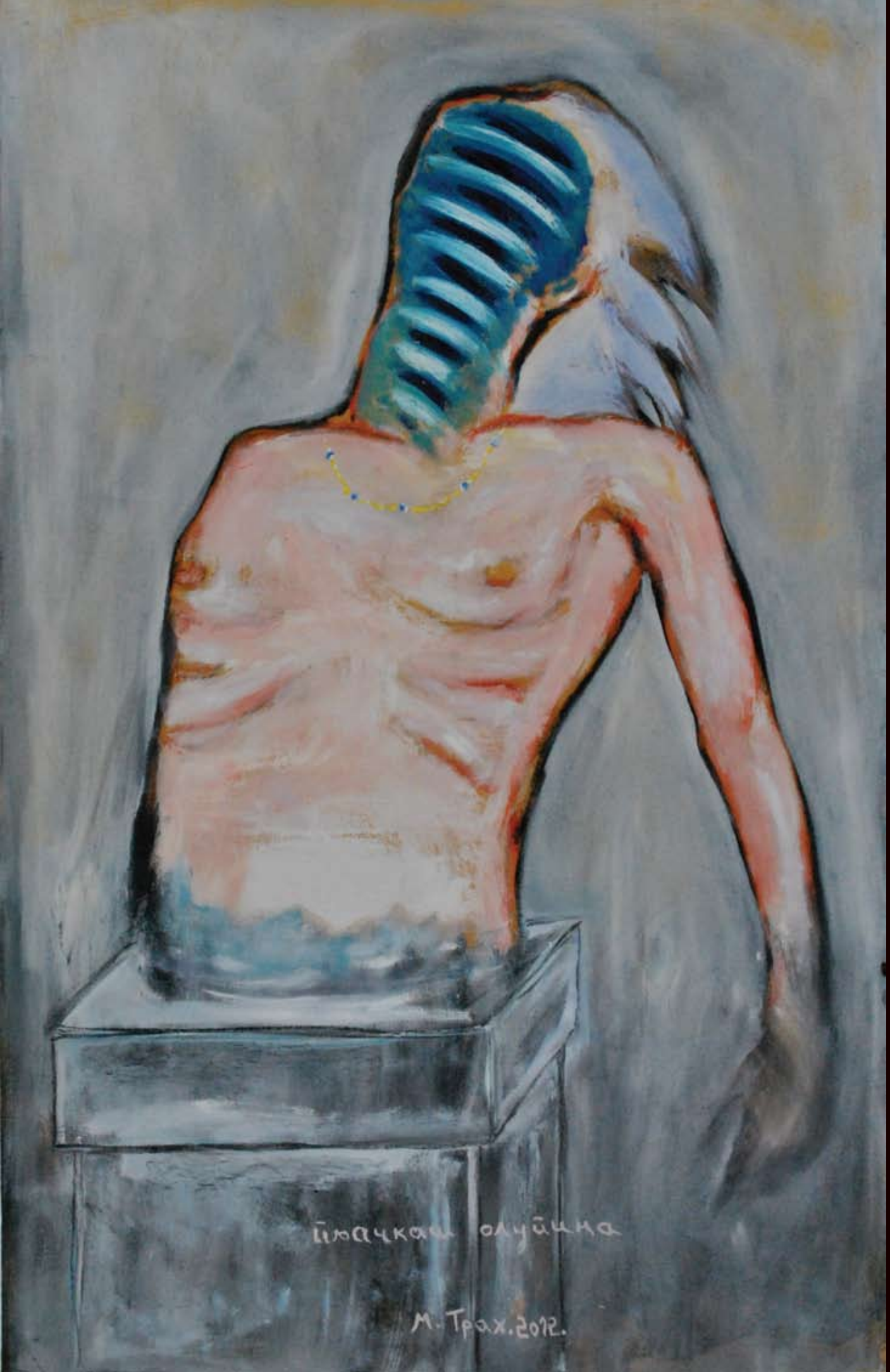
Ikonografija ustanovljena u crtežima iz druge polovine poslednje decenije prošlog veka, „poslužiće" Milanu Grahovcu i posle 2000-te. Tadašnje društveno-političke promene su nagovestile nove društvene odnose, jedno kvalitetnije demokratsko društvo. No, tada probuđene nade i uverenja u mogućnost progresa – nisu se ostvarile. Tranzicijski procesi su usporeni, skoro zaustavljeni, a kriza izazvana promenom sistema ubrzo se pretvorila u – stanje. Sve je to donelo snažnu društvenu tenziju i brojne anomalije. Serijom portreta personifikacijskih karakteristika, umetnik precizno i uverljivo dijagnostikuje karakteristike tog i takvog društva, ali i stanje vlastite svesti u specifičnim socijalnim okolnostima. Grahovac je izrazito kritički raspoložen te u prikazu atmosfere ruiniranog društvenog sistema on preuzima i primenjuuje model basne: na njegovim crtežima/slikama prepliću se likovi i karakteristike čoveka i životinje. U periodu 2005-2008 taj personifikacijski model je krajnje radikalizovan jer Grahovac slika portrete na – životinjskoj koži i krznu. Rezultat je tmuran i potresan. Jer, Grahovac stvara sliku jednog oporog i pomahnitalog sveta čije naličje otkriva suštinu: živimo u opasnim vremenima. Zbog toga je nekoliko svojih „Lica" iz 2005. godine umetnik zatvorio u svojevrsne kutije-kaveze, kako bi umanjio metaforičku tenziju straha – kao sasvim moguću sugestiju nametnutu posmatraču pred tim „opasnim slikama".

U aktuelnom trenutku Milan Grahovac je naslikao ciklus slika jednostavnih motiva i prizora: figuracijske predstave su izrazito simboličkog karaktera a svaka slika nosi karakterističnu ideju i poruku. Negde su te poruke upadljive i moguće ih je prihvatiti i tumačiti već pri letimičnom sagledavanju vidljivog sadržaja. Uglavnom se odnose na prikaze stereotipskih primera iz svakodnevlja. No, u nekolicini slika poruka je skrivenija, definisana je metodom metafore. To se, uglavnom, odnosi na slike u kojima introspekcijski raspoložen umetnik nemilosrdna „zaranja" u sopstvenu nutrinu, u vlastitu psihologiju i personalnu konstituciju. Stoga će nas iznenaditi predstava čoveka „koji me je u snu operisao" ili će nas zateći jednostavna slika „grogiranog" boksera spuštenih ruku i izudaranog lica na kojoj je vidljiva autobiografska napomena „ovakav je moj život", ili ćemo i sami biti obuhvaćeni tragičnom anonimnošću i melanholijom nemoćnog "Simplicus"-a …

U novoj seriji slika koje su nastaleh tokom ove 2013. godine, umetnik je prevashodno opsednut sadržinskom idejom. Njegova umetnost svoje polazište nalazi u socijalno-političkom predtekstu. Aktuelni umetnički angažman Milana Grahovca usmeren je ka ostvarenju lapidarnih, sintetičkih i amblematskih prikaza vlastitih „slika žalosnih doživljaja". Težeći ka tom cilju, ovaj umetnik odabrani i pojednostavljeni motiv prikazuje načinom svojevrsnog primarnog realizma, nastojeći da tim svojim sadržajima obezbedi univerzalno dejstvo. Zato Grahovac nikako ne nastoji da bude precizni interpretator stvarnosti, već stvara specifične „skraćene" motive realizovane brzim, nervoznim, jednostavnim potezima. Ovde je suvišno i zbog toga skoro potpuno izostvljeno svako promišljanje ontološkog statusa slike, iako njena vizuelna pojavnost nije lišena pikturalnih autentičnosti. Ne nastojeći da usavršava plastičke odnose unutar pikturalnog organizma, Grahovac likovne elemente tretira i primenjuje ad hock, pomalo "aljkavo", hrleći ka izricanju slike-ideje. Iako je, očigledno, povređeni i deprimirani akter jednog kriznog vremena, Milan Grahovac je savestan umetnik. Zbog toga ovaj ciklus njegovih najnovijih slika, iako poseduje jasno iskazani ekspresivitet i ekspresionizam (sadržaja, forme, boje, gesta, „dripinga", apliciranih materijala), jeste ubedljiva manifestacija sasvim racionalističkog sagledavanja, ukazivanja, upozoravanja. Njegovo slikarstvo je, dakle, ispunjeno verodostojnim i sugestivnim umetničkim porukama. A kako je to govorio Markuze, „individualni gest obavezuje čitavo čovečanstvo". Zbog toga ove slike treba s pažnjom posmatrati, „čitati" i prihvatati njihove simboličke sadržaje. Jer, njihov tvorac, slikar Milan Grahovac jeste jedan od onih umetnika koji ne nudi iluziju o umetnosti koja može promeniti svet, ali je stvaralac koji je sasvim uveren da (njegova) umetnost taj svet može učiniti bar malo boljim i snošljivijim…

Sava Stepanov

3.
PLJAČKAŠ OLUPINA
160x90cm
Godina 2012.

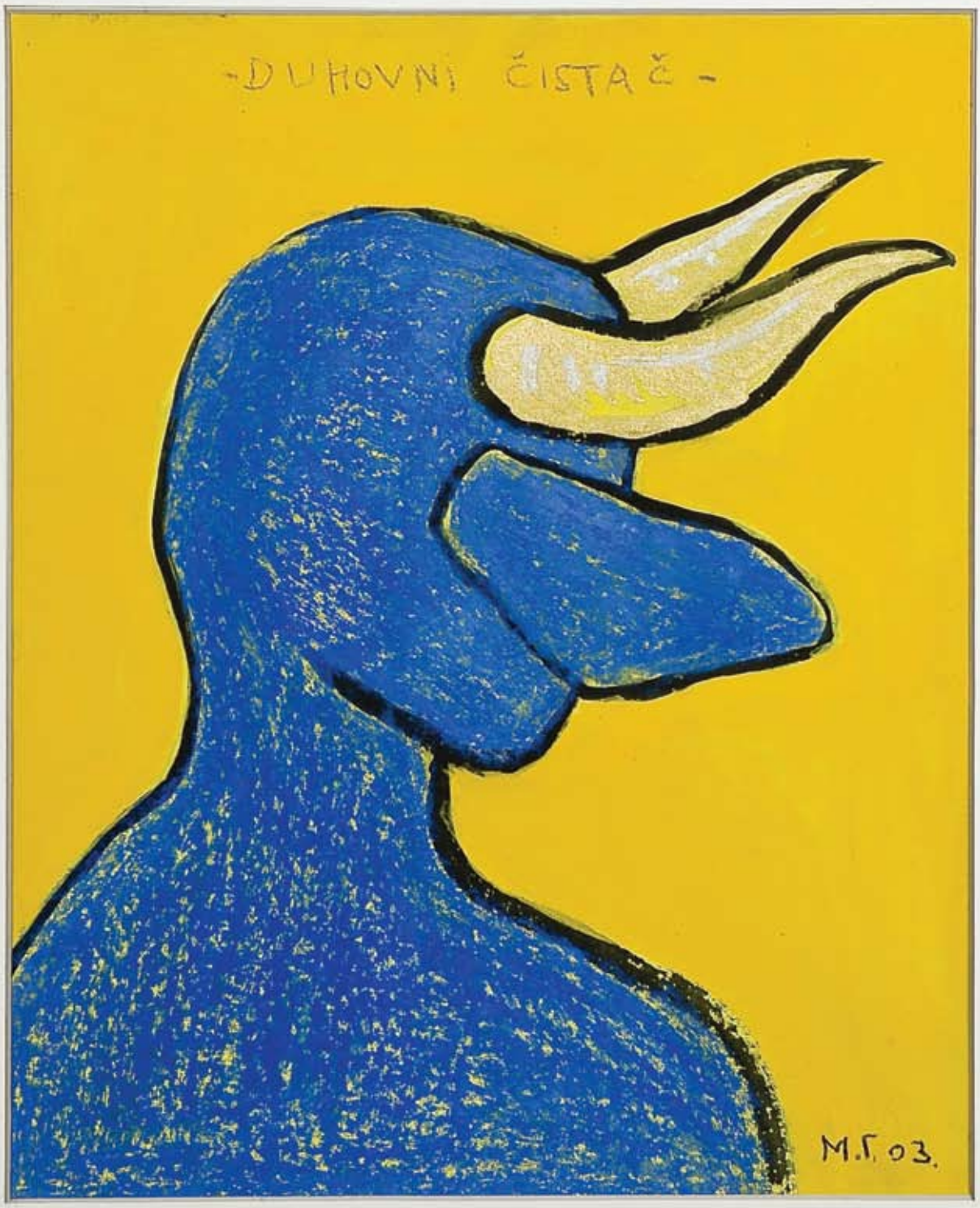

Пластична операція
М. Трах. 2012.



4.
ČOVEK KOJI ME JE U MAŠTI OPERISAO
160x90
Godina 2012.



5.
MOJ ŽIVOT JE OZBILJNA STVAR
150x90 cm
Godina 2013.



6.
DUHOVNI ČISTAČ
59x46 cm
Godina 2003.



7.
MOJ BRAT BLIZANAC
160x90 cm
Godina 2011.



8.
PIGGY BANK
90x150 cm
Godina 2013.





9.
SNEAKER
59x46 cm
Godina 2003.



10.
EVERLAST
59x46 cm
Godina 2003.

Milan GRAHOVAC

Milan Grahovac je rođen 1958. godine u Zrenjaninu. Diplomirao je slikarstvo na Akademiji umetnosti u Novom Sadu 1989. godine u klasi profesora Jovana Rakidžića. Specijalizirao je grafiku-litografiju na grafičkom odseku Akademije lepih umetnosti „Minerva“ u Groningenu (Holandija), 1991-1992. u klasi profesora Vima Jonkmana. Magistrirao je 1997. godine na crtačkom odseku Akademije umetnosti u Novom Sadu u klasi profesora Milana Blanuše. Član je ULUV-a od 1991. godine i ULUS-a od 2003. godine. Za svoj rad je nagrađivan. Od 1989. godine do stalnog zaposlenja imao je status slobodnog umetnika. Radi u Narodnom muzeju Zrenjanin kao kustos-muzejski slikar i likovni pedagog.

Kontakt:
Stražilovska 62
23000 Zrenjanin
tel: 023 530 302, 063 68 22 88
cooltivator@hotmail.com

SAMOSTALNE IZLOŽBE:

1989. Galerija “Žuta kuča”, Novi Sad
1992. Galerija “De Spati”, Groningnen (Holandija)
1992. Savremena galerija Zrenjanin
1993. Galerija “Stara kapetanija”, Zemun
1993. Galerija ULUV, Novi Sad
1993. Narodni muzej Šabac
1994. Kulturni centar Beograd
1994. Galerija “Likovni susret”, Subotica
1995. Galerija “Meander”, Apatin
1995. Savremena galerija Zrenjanin
1996. Galerija ULU “Vladislav Maržik”, Kraljevo
1996. Dom kulture Čačak
1997. Galerija Akademije umetnosti – magistarska izložba, Novi Sad
1998. Galerija ULUV, Novi Sad
1998. Galerija “Fabrika”, Novi Sad
1998. Galerija “73”, Beograd
1999. Galerie “D’art Rakoua”, Sousse (Tunis)
2003. Kulturni centar, Novi Sad
2003. Galerija Doma omladine, Velika Plana
2004. Gradska galerija, Požega
2004. Savremena galerija, Zrenjanin
2005. Galerija Ogranka SANU u Novom Sadu, Platoneum
2009. Narodni muzej Zrenjanin, Retrospektiva radova 1989-2009

ZNAČAJNE KOLEKTIVNE IZLOŽBE:

1989. Instituto regionale di studi Europei, Del Friuli-Venezia Giulia, Pordenone (Italija)
1989. 18. novosadski salon, Kulturni centar Novi sad
1990. Sremskomitrovački salon, Galerija „Lazar Vozarević“, Sremska Mitrovica
1990. 29. likovni susret, Galerija „Likovni susret“, Subotica
1992. 2. bijenale grafike Beograda, Umetnički paviljon „Cvijeta Zuzorić“
1992. Aa Kuns GKK, Groningen (Holandija)
1993. Majska izložba grafike Beogradskog kruga, Galerija grafičkog kolektiva, Beograd
1993. 37. oktobarski salon, Galerija Narodnog muzeja Šabac
1993. Međunarodno bijenale grafike malog formata, Galerija „Sunce“, Leskovac
1993. Bijenale jugoslovenskog akvarela, Savremena galerija, Zrenjanin
1994. Izložba studenata magistarskih studija, Muzej Vojvodine, Novi Sad
1994. Oktobarski salon, Savremena galerija, Zrenjanin
1994. 3. bijenale grafike Beograda, Umetnički paviljon „Cvijeta Zuzorić“, Zemun
1994. Izložba „Energija“ Galerija „Konkordija“, Vršac
1995. Ars Topiaria, Savremena galerija, Zrenjanin
1995. Bijenale jugoslovenskog akvarela, Savremena galerija, Zrenjanin

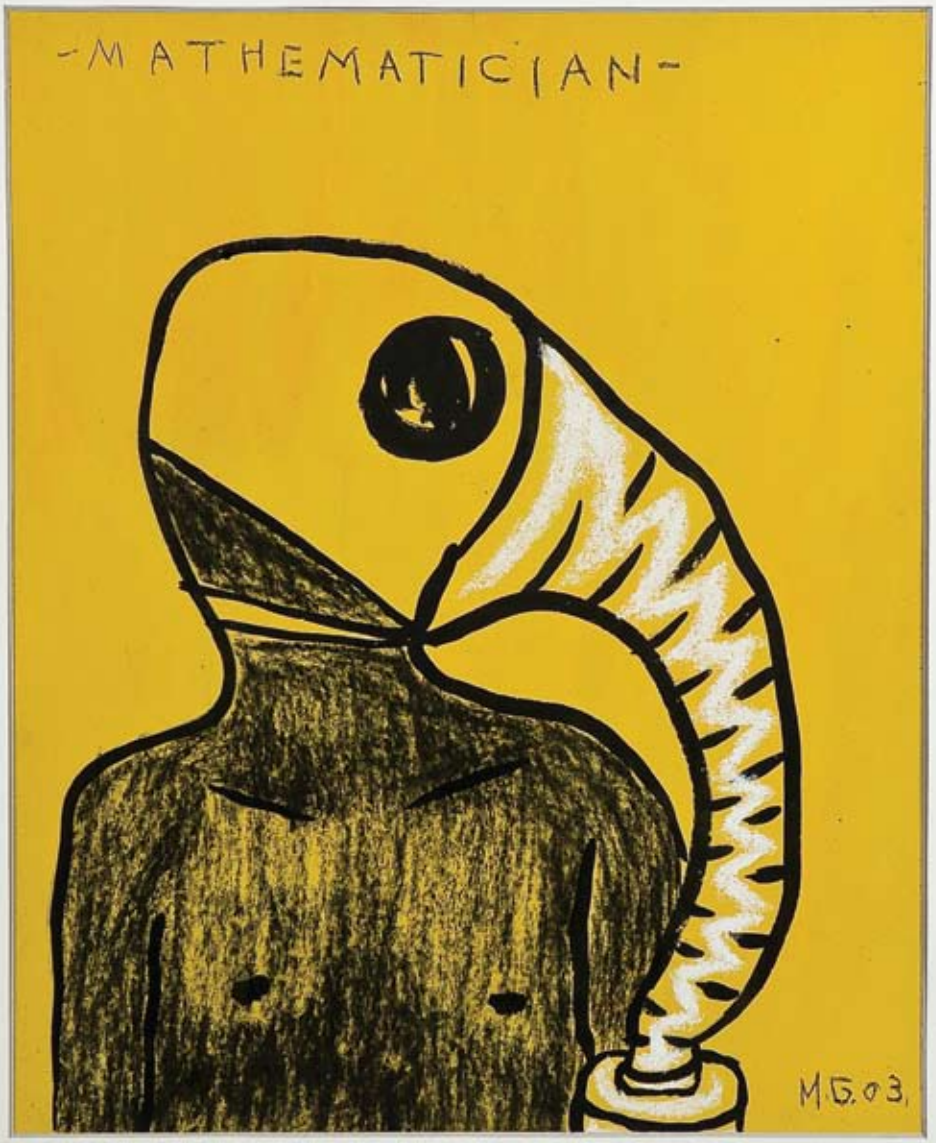
1995. PerformaNS 95, Međunarodni saziv performera, Centar za vizuelnu kulturu „Zlatno oko“, Novi Sad
1996. Izložba male grafike, Galerija grafičkog kolektiva, Beograd
1996. Tendencije devedesetih: diskretni modernizam, Centar za vizuelnu kulturu „Zlatno oko“, Novi Sad
1997. Grafički atelje Likovnog susreta 1982-1997, Galerija „Likovni susret“, Subotica
1997. 19. izložba crteža, Galerija NUBS, Beograd
1998. Izložba 34. međunarodnog saziva strumičke kolonije, Dom kulture, Strumica (Makedonija)
1999. 2. bijenale skica i objekata, Centar za vizuelnu kulturu „Zlatno oko“, Novi Sad
1999. Izložba male grafike, Galerija grafičkog kolektiva, Beograd
2000. 49. godišnja izložba SULUV-a, Novi Sad
2002. Izložba male grafike, Gradska galerija, Požega
2003. Izložba „Savremeni crtež“, odabir Kosta Bogdanović, Gradsak galerija, Požega
2003. 24th International Impact Art Festival, International Art Center, Kyoto (Japan)
2004. Izlagačka praksa kao kulturno-politička strategija, Galerija „Konkorija“, Vršac
2006. 5. bijenale savremenog pejzaža-Pejzaž 06, „Zlatno oko“ i „Bel Art“, Novi Sad
2007. Biblioteka-otvorena knjiga Balkana, Kulturni centar, Čačak
2008. Biblioteka-otvorena knjiga Balkana, Colegium Artisticum, Sarajevo (BiH)
2008. 37. novosadski salon-Telo u novom milenijumu, Kulturni centar, Novi Sad
2008. Projekat „Umetnost u Vojvodini danas“, Galerija „Bel Art“, Novi Sad

SKULPTURE IZVEDENE U TRAJNOM MATERIJALU I POSTAVLJENE U EKSTERIJERU:
1996. „Vrata vetra“, metal, izrađeno u brodogradilištu, Gradski park, Apatin
1997. „Vrata vetra II“, metal, izrađeno u rafineriji gasa Elemir
1997. „Forma“, metal, izrađeno u rafineriji gasa Elemir

PERFORMANSI I VIDEO ZAPISI:
1988. Performans „Duga“, obala Dunava, Novi Sad, trajanje 8 minuta
1989. Performans „Čovek-riba“, Filozofski fakultet, Novi Sad, trajanje 15 minuta
1990. Performans „Gramofon“, Studije proširenih medija, Novi Sad, trajanje 12 minuta
1994. Performans „Putovanje“, MAS galerija, Odžaci, trajanje 4 minuta
1995. Performans „Taloženje“, Velika scena Narodnog pozorišta „Toša Jovanović“, Zrenjanin, trajanje 12 minuta
1995. Performans „Putovanje“, Centar za vizuelnu kulturu „Zlatno oko“, Novi Sad, trajanje 11 minuta
1997. Performans „Ne veruj u svoj lik“, Bioskop „Zvezda“, Pančevo, trajanje 7 minuta
1997. Performans „Taloženje II“, galerija „Konkordija“, Vršac, trajanje 7 minuta
2004. Performans „Putovanje“, IMAF, Odžaci, trajanje 4 minuta
2005. Performans „Linija“, MAS galerija Odžaci/SKC Beograd, trajanje 9 minuta



11.
REPLACER
59x46 cm
Godina 2003.



Izdavač: Kulturni centar Vršac • Sterijina 62, 26300 Vršac • www.kulcentar.com • Za izdavača: **Nada Grozdanić** • Tekst: **Sava Stepanov** • Dizajn: **Jelena Gorički** • Štampa: **Štamparija TULI, Vršac** • Tiraž: 300, april 2013.